

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
Інформаційно-бібліографічний відділ

«Поборник правди і добра»

Присвята Василю Симоненку
(сценарій літературного вечора)

Київ, 2020

94(477):82-2

Поб

Поборник правди і добра. Присвята пам'яті Василя Симоненка : сценарій літературного вечора / підготували : Л. Полозенко, Г. Полозенко. – К. : НУБіП, 2020. – 12 с.

Поборник правди і добра (присвята пам'яті поета Василя Симоненка).

Пахне сонцем наше грішне небо,
В сонці – твоє полум'я руде.
Всі ми прийдем на той світ, до тебе,
Тільки Україна хай не йде!
(Іван Драч)

Нескорений, як Прометей, з гарячою натурою, непримиренний до ворогів українського народу, великий патріот своєї Вітчизни, він увійшов у літературу як поборник правди і добра.

Творчість Василя Симоненка засяяла на небосхилі української літератури яскравим сонцем, яке висвітило скарби незборимого духу нашого народу.

Поет прожив лише 28 років (1935 – 1963 р.р.), та залишив після себе творчість, глибоку і проникливу, бо йде від серця самого народу.

У книзі Лілії Шишової «Я воскрес, щоб із вами жити» (Черкаси, 2005 рік видання), автор називає багато імен колег-поетів, які після смерті Василя писали вірші, присвячені йому. І всі вони були осяяні любов'ю і повагою до імені поета.

Сповнений глибокого суму і трагізму вірш Миколи Вінграновського.

Наш Василь стартував
На немислиму в світі орбіту,
Ім'я якій наше горе і сльози.
І тиха клятва моя.
На солонім плечі Україна.

Микола Вінграновський дружив з Василем Симоненко ще зі студентських років і боляче сприйняв його смерть.

У своїй статті «Всі ми з одного народу» Микола Вінграновський розповідає про останні зустрічі з Василем. 8 січня 1963 року, якраз на день народження Василя, відбулося засідання спілки літераторів.

На засіданні Максим Рильський представив Василя Симоненка і Миколу Вінграновського як найкращих молодих поетів. Він їх любив і захищав.

Остання зустріч Миколи з Василем відбулася влітку 1963 року, коли він приїхав до Києва підлікуватись. А вже 14 грудня 1963 року Василя не стало...

Наш Василь іде по найдовшій у світі дорозі
З розплющеними 28 - літніми очима
Наш Василь іде по останній у світі дорозі
З зупиненим серцем, з опущеними руками
В яких учора іще говорило перо
Поета -мужа в темно-коричневому костюмі...
(Пам'яті В. Симоненка, 1965р).

Алла Горська, видатна українська художниця і активна учасниця українського руху «шістдесятників» дружила з Василем Симоненком. Коли було дев'ять днів з дня смерті Василя, написала його глибоко символічний портрет зі спрямованими на поета багнетами і кетягом калини.

Григорій Білоус у вірші–новелі «Дух його був зраний мов лебідь...», звертаючись до покійного Василя пише про те, що «не зажив ти величі месії,» та «образ твій все ж сяйно нам зорить».

Розглядаю Василеві фото,
Він на них сміється, мов живий,
Осяває друзів по роботі
Світлом золотої голови

Тамара Коломієць, поетеса, з якою Василь Симоненко дружив, навчаючись в університеті, поділяла його погляди і завжди його підтримувала. Дитинство Тамари Коломієць схоже на дитинство Василя. У нього були мама і дідусь, а в неї мама і бабуся.

У селі, де Удай повносило
Береги прорізав, як багнет
Вперше світ ти побачив Василю,
Непоправний мрійник і поет.
А земля не тільки слала квіти
Не була безхмарною блакить,
Про твоє дитинство незігріте
По своєму можу я судить.
Ще не вбравшись в пір'я жовтороті,
У орлині рвалися світи...
Краплю невігойної скорботи
Залишив у мене в серці ти.
Посивіла до світанку ненька
Нагло так ударила зима...
Гляньмо ж в очі віршам Симоненка
Тим що є, і тим яких нема!..
(Тамара Коломієць)

А ось що писав поет Іван Світличний про Василя Симоненка:

«Ввійшовши в українську літературу, Василь Симоненко пристрасно прославив благородний запал своїх ровесників, юність, що

В поєдинок рвалася сміливо,
Глуздові часом наперекір,

те безумство хоробрих, яке міщанам здається абсурдом і нісенітницею, а насправді є, і повинно бути, нормою людського життя.

Живе лиш той, хто не живе для себе,
Хто для других виборює життя, -
Таким був Василів девіз і так прожив він сам»

Написавши це Іван Світличний ще не знав, які важкі випробування чекають на нього самого і з якою мужністю і стійкістю він витримає все, що судилося йому власною трагічною долею.

«Стежка його має чарівну силу випрямляти горбаті душі», - справедливо відзначав Євген Сверстюк.

Василь Симоненко пішов у вічність, а його книги живуть і вибудовують людські долі. Зворушливо про це написав у монопоемі «Мамині цілунки» поет Григорій Діхтяренко:

А вдома мама вже сиділа в ліжку
Та все з дверей мене тривожно виглядала.
В руках розгорнуту тримала книжку,
Котра, як вибігав на піл упала.
І кинувся я до мами, мов мале хлоп'я,
Й затис на грудях збірку Симоненка...
Як материнські лебеді прилинули –
Не зчувся я.
І кутала у ковдру мене ненька,
А в степленій душі заврунівсь пастівник
для слова,
для строфи,
для думки...

Василь Симоненко, «вершник на рожевому коні», був найближчим для Бориса Олійника – поета. Їх долі склалися майже однаково.

«Передчасна втрата побратима по перу і по духу – найчорніша сторінка в творчій біографії Бориса Олійника. Ніби сама Доля позаздрила цій парі і покарала обох: одного смертю, другого самотністю» (Леонід Талалай «Мітка по кореню»).

Свою біль і тугу за побратимом по духу Борис Олійник вилив в баладі, присвяченій Василю Симоненку.

Балада про людину у якої дорога не закінчиться.

Василеві Симоненку
Розгнуздані коні пророчно іржуть
Бо чують крізь мерзлу підківну іржу
Далеку дорогу, червону тривогу.
А може, й останню на світі межу.
Вже вітер над ними заносить над гай...
Так де ж отой вершник – без страху й вагань,
Щоб прямо галопом
Потоп – так потоп,
Щоб чортові в зуби – пропав, а чи пан?!
І повнилось серце його молоде
Такою любов'ю до чистих людей,

Що стало затісно
Йому у затінку –
І вибухло піснею з горла грудей!
Калина крапля скотилась з грудей
На ниви, на роси, на визрілий день...

Микола Сніжко, член спілки журналістів України, працював в газеті «Молодь Черкащини», куди із «Черкаської правди» перейшов Василь Симоненко.

На одному із молодіжних зібрань, де обговорювались твори Івана Драча, Миколи Вінграновського, виступив Василь Симоненко, йому було поставлено каверзне запитання : «Як стати справжнім поетом», він і відповів, що є п'ять заповідей:

1. Знати мову, якою пишеш.
2. Стати освіченою людиною.
3. Не бути байдужим до людей.
4. Працювати до сьомого поту.
5. Мати те, що від Бога – талант.

Микола Сом, з яким Василь Симоненко дружив в університеті, у газеті «Друг читача» від 8 березня 1990 року в статті «Живе у Черкасах мати» написав «...Про загадкову смерть поета розмови не вщухають ні в Черкасах ні в Києві. В Черкасах є люди, які можуть підтвердити, що незадовго до смерті поета жорстоко побили якісь негідники. Били залізними кулаками із хитрим із таємним знанням жорстокої внучки Берії та Кагановича – щоб не було слідів од наруги.

Однак достеменно знаю, що Василя Симоненка били-добивали залізними словами байдужості, брехні і зради. Навіть після смерті.»

«Там де Дніпро кобзарює,
Там, де могили високі,
В сінях Онисі старої
Впав блискавицею сокіл
Є ж така дивна радість
Є ж таке дивне щастя –
Днини ясної ради
Соколом з неба впасти» –

Так написав, шануючи Симоненка, Богдан Стельмах.

Наталя Кащук – поетеса, княгиня української лірики, народилася 1958 році в селі Терни Лубенського району Полтавської області. Землячка Василя Симоненка.

Вона пристрасна шанувальниця Симоненка – поета, Симоненка – людини. Часто приїздила на могилу до Василя, клала калину і квіти. Написала декілька віршів, які присвятила матері, хаті, де народився Василь і йому:

Пада сніг у долоні зими
Пада сніг, як лелече пір'я
І летять з давнини даліни
Ваші думки на Ваше подвір'я
Пригадайте село, спориші,
Білу хату розкішну сливу.
Як Василь це любив колись –
Промінь сонця і вітру гриву!
Як пішов поміж трави! –
Ген, за Удай, де серцю не тісно,
їздять в гості чужі сини.
Будять пам'ять у чорній рамі.
Як же так? Не було війни,
А нема Василя між нами.
Ходить доля Ваша смутна,
Опускає руки безсила.
І обідаєте Ви одна
І вечеря холоне без сина
Вдень – між люди, а в ніч – сама
А від болю в душі – найгірше...
І мовчить за вікном зима
Недописаним сином віршем.
(Присвята матері В. Симоненко)

Пише про стареньку хату, в якій Василь народився:
...і стогнала за вікном калина,
І пекло їй віршами вуста
І в ту мить не знала Україна
Що в цій хаті Витязь вироста...
Теплотою, тихим сумом і жалем огорнуто вірш поетеси:
На могилі Василя Симоненка
Над Симоненком лебеді летять...
І хтось щоліта полива калину
А Вам, Василю, у віках летать
І слухать крізь барвінок Україну.

Це Вам, Василю, випало любити
І після смерті землю цю з вітрами,
І скільки б не приходило нас жить –
Усе відчутніші провини перед Вами.
Душа вже Ваша – птахом серед птиць,
Давно у Леті – понад криницями

Торкає воду, п'є росу з суниць
І хилиться в любистки і тумани.

Наталя Кащук зверталась часто до високих інстанцій, щоб написати правду про Василя, про його поезію.

У 1984 році, в серії «Бібліотека поета», тиражом 28 тисяч примірників у видавництві «Радянський письменник» вийшла книга вибраного «Василь Симоненко: Поезії».

Передмову написав Олесь Гончар: « з глибин народного життя вийшла поезія Василя Симоненка, з мужності народу, з його горя і його звитяжної боротьби. Звідси той дух непоборний, яким вона прийнята, звідси та розпашіла пристрасть, яка буяє в ній. Вітер часу не остудив Симоненкових поезій, вогнем душі жарі вони й сьогодні...»

Олесь Гончар, назвавши Симоненка ще раніше «Витязем молоді української поезії», ще раз підтвердив «Справді, як молодий витязь, звівся він у нашій поезії, і так виразно чуємо його свіжий голос, яким він і сьогодні вітає життя:

«Здрастуй сонце, і здрастуй вітре!
Здрастуй, свіжосте нив!
Я воскрес, щоб із вами жити
Під шаленством весняних злив...»

Він повернувся в Україну. До всіх нас. Повернувся уже назавжди. Видаються поезії Василя Симоненка, яких не торкнувся час – вони тепер не спостерігачі, не реєстратори фактів, вони бійці за людські душі.

Пам'яті Василя Симоненка
Чорний обвід круг портрета ліг
Притрусив могилу білий сніг.
В Кобзаревім краю ще одна
Золота порвалася струна...
Жить би тобі ще десятки літ
І піснями чарувати світ, -
А тебе немає серед нас:
Блиснув метеором – і погас.
Поміняють траурні стрічки,
Облетять ялинові вінки,
Та лавровий твій вінок співця
Збережуть навек людські серця
(Ващенко Григорій)

Список використаної літератури

- 1) Ващенко Григорій Памяті Василя Симоненка// Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – т.1. – С.219.
- 2) Здоровило Тарас Горська була, як факел // Україна молода. – 2019. – 11 грудня. – с. 9.
- 3) Олійник Борис Балада про людину, у якої дорога не закінчиться // Сом Микола з матір'ю на самоті. – К.: Смолоскип, 1990. – С. 9-10.
- 4) Симоненко Василь. У твоємі імені живу: поезії, оповідання, записки, листи. – К.: Веселка, 2003. – 382 с.
- 5) Шитова Л. Я воскрес, щоб із вами жити». – Черкаси. – 2005. – С. 98-111.